

Inteligentne wioski – jak zapewnić społecznościom wiejskim korzyści wynikające ze strategii cyfrowych

Wskazówki dla decydentów politycznych i wykonawców

1. Wstęp	1
2. Strategie cyfrowe w planie strategicznym WPR	2
3. Przewyższanie wykluczenia cyfrowego na obszarach wiejskich	3
4. Jak zapewnić społecznościom wiejskim korzyści płynące ze strategii cyfrowych?	4

1. WSTĘP

Niniejszy krótki dokument bada, jak strategie cyfrowe, obecnie opracowywane na różnych poziomach w całej Europie, mogą przynosić korzyści społecznościom wiejskim. Opiera się na pracach prowadzonych przez Grupę Tematyczną ds. Inteligentnych Wiosek (GT) ENRD.

Inteligentne wioski to miejsca, w których społeczności wiejskie cieszą się podmiotowością i podejmują inicjatywę, by znaleźć rozwiązania problemów przed nimi stojących. Cyfryzacja może być potężną siłą napędową zmiany – o ile jest dostosowana do kontekstu wiejskiego i wdrażana przy zaangażowaniu samych społeczności wiejskich.

“*W inteligentnych wioskach chodzi o to, aby różne polityki współgrały ze sobą w celu znalezienia lepszych, inteligentniejszych sposobów upowszechniania całościowego rozwoju obszarów wiejskich. Chodzi o to, aby wykorzystywać istniejące i pojawiające się technologie oraz innowacje społeczne i dzięki temu stworzyć wartość dodaną w życiu naszych obywateli. Chodzi o to, aby dać wioskom narzędzia do rozwiązywania ich własnych problemów i aby jednocześnie podejmowały one większe wyzwania stojące przed całym społeczeństwem.*”

Treść niniejszego dokumentu opiera się na wynikach dyskusji Grupy Tematycznej ds. Inteligentnych Wiosek ENRD nie odzwierciedla poglądów Komisji Europejskiej.

Komisarz UE Phil Hogan,
przemówienie podcza [Seminarium ENRD poświęconego inteligentnym wioskom](#),
22 maja 2018, Bruksela, Belgia

2. STRATEGIE CYFROWE W PLANIE STRATEGICZNYM WPR

Wyzwania i szanse, jakie oferuje cyfryzacja całemu społeczeństwu są ogromne. Obecne programy rozwoju obszarów wiejskich (PROW) oraz przyszłe plany strategiczne WPR współfinansowane z EFRROW nie są w stanie wyzwolić pełnego potencjału w zakresie płynnej transformacji w kierunku gospodarki cyfrowej na obszarach wiejskich. Jeśli są jednak stosowane w sposób strategiczny, mają znaczący potencjał niwelowania szczególnych barier i luk, które w największym stopniu wpływają na społeczności wiejskie i sektor rolny.

Wniosek Komisji w sprawie rozporządzenia dotyczącego [planów strategicznych WPR](#) zapewnia możliwość realizacji tych celów poprzez włączenie przekrojowego celu 'wspieranie wiedzy, innowacji i cyfryzacji w rolnictwie i na obszarach wiejskich, dzielenie się nimi oraz zachęcanie do ich

WNIOSEK KOMISJI W SPRAWIE ROZPORZĄDZENIA DOTYCZĄCEGO PLANÓW STRATEGICZNYCH WPR ARTYKUŁ 102. MODERNIZACJA

Plan strategiczny WPR zawiera:

"opis strategii rozwoju technologii cyfrowych w rolnictwie i na obszarach wiejskich, oraz strategii stosowania tych technologii do poprawy skuteczności i efektywności interwencji w ramach planu strategicznego WPR".

wykorzystania'. Aby osiągnąć maksymalny wpływ poprzez plany strategiczne WPR, państwa członkowskie mogą wykonać następujące kroki wymienione poniżej⁽¹⁾.

MOŻLIWE KROKI W CELU ROZWIĄZANIA PROBLEMU CYFRYZACJI NA OBSZARACH WIEJSKICH OKREŚLONE W PLANACH STRATEGICZNYCH WPR

KROK 1

Mapowanie

obecnego krajobrazu polityki wsparcia cyfryzacji rolnictwa i obszarów wiejskich w kraju.

KROK 2

Wskazanie

szans i potrzeb wykorzystania cyfryzacji w celu osiągnięcia jak największej liczby spośród dziewięciu [celów szczegółowych](#) – poprzez analizę SWOT.

KROK 3

Zdefiniowanie

priorytetów dla głównych rodzajów interwencji dostępnych na podstawie planów strategicznych WPR, aby zaspokoić potrzeby określone w ramach tych celów. Na przykład:

- inwestycje w infrastrukturę na małą skalę oraz usługi lokalne, aby przezwyciężyć takie problemy jak połączenia ostatniej mili;
- wymiana wiedzy i informacji w celu szkolenia, poradnictwa oraz przezwyciężenia luk w umiejętnościach cyfrowych i przepaści cyfrowej;
- Współpraca – obejmująca program LEADER – w celu łączenia interesariuszy, budowy potencjału, opracowywania studiów wykonalności, projektów pilotażowych oraz centrów cyfrowych.

KROK 4

Wyznaczenie celów,

przydzielenie niezbędnego budżetu a na koniec zaprojektowanie i wdrożenie koniecznych interwencji..

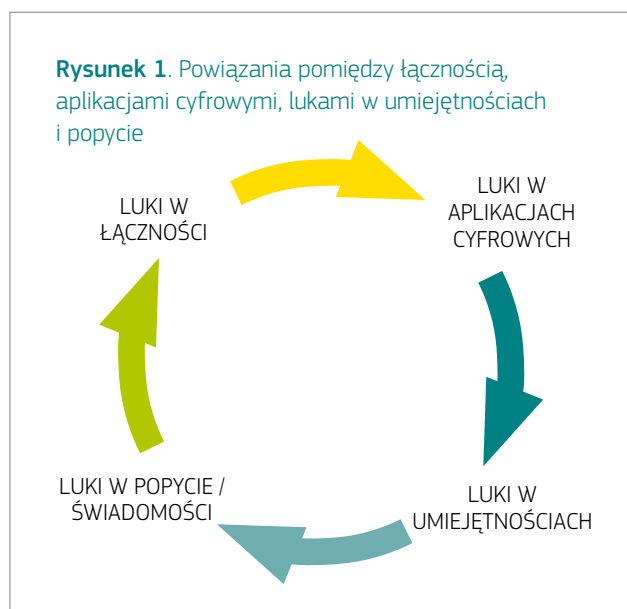
(1) Kroki te zaproponowało kilka instytucji zarządzających i innych interesariuszy podczas warsztatu zorganizowanego w trakcie [seminarium EIP-Agri](#) poświęconego wielopoziomym strategiom cyfryzacji rolnictwa i obszarów wiejskich, które się odbyło w Antwerpii 12 grudnia 2018 r.

3. PRZEZWYCIĘŻANIE WYKLUCZENIA CYFROWEGO NA OBSZARACH WIEJSKICH

Aby mieć pewność, że strategie cyfrowe będą przynosiły korzyści społecznościom wiejskim i tworzyły warunki dla inteligentnych wiosek, muszą one zawierać wszystkie trzy elementy składowe przepaści cyfrowej, biorąc jednocześnie pod uwagę szczególne potrzeby każdego obszaru wiejskiego oraz obecny krajobraz polityki wsparcia.

1. Infrastruktura szerokopasmowa
2. Upowszechnianie wykorzystania usług cyfrowych
3. Wiedza i umiejętności cyfrowe

Te trzy elementy składowe wzmacniają się wzajemnie. Zatem jeżeli nie będą rozpatrywane łącznie, dojdzie do niskiego poziomu wiedzy, popytu na technologie cyfrowe oraz ich wykorzystania, co z kolei jest niszczące dla uzasadnienia

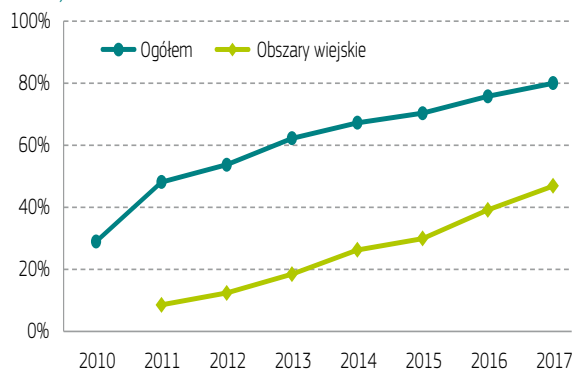

biznesowego dalszych inwestycji. W związku z tym muszą być rozpatrywane łącznie w strategiach cyfrowych..

ELEMENT SKŁADOWY 1: Infrastruktura szerokopasmowa

Cel "Europejskiej agendy cyfrowej" zakłada, że co najmniej 50% gospodarstw domowych powinno mieć ultraszybki dostęp do systemów szerokopasmowych do 2020 r. ([Strategia i polityka z zakresie dostępu szerokopasmowego \(Broadband Strategy and Policy\)](#)). W 2017 r. blisko 80% gospodarstw domowych w UE było objętych dostępem do NGA (np. szybkimi lub ultraszybkimi sieciami szerokopasmowymi), przy czym na terenach wiejskich, odległych i górskich odsetek ten wynosił zaledwie 47% (Rysunek 2). Zgodnie z [Raportem UE z 2017 r. dotyczącym wskaźnika gospodarki i społeczeństwa](#)

Rysunek 2. Zasięg szerokopasmowej sieci dostępu nowej generacji (Next generation Access (NGA)) w UE, 2010-2017

Źródło: IHS, VVA i Point Topic

cyfrowych (EU Digital Economy and Society Index (DESI)), obszary wiejskie nadal mają niewystarczający dostęp, ponieważ 8% domów nie jest podłączonych do żadnej sieci stacjonarnej, a 53% do żadnej technologii NGA..

Jednakże te statystyki nie pokazują, gdzie łączność jest najbardziej potrzebna – w szczególności najbardziej odległych regionów oraz tych, przed którymi stoją wyzwania ekonomiczne bądź społeczne, w których dostęp cyfrowy mógłby spowodować największą transformację. Na ogół 'ostatnia mila' zasięgu jest najtrudniejsza, ale często dotyczy tych wsi i miasteczek o charakterze wiejskim, które mogłyby najbardziej skorzystać z łączności. Koncentrowanie się na szkołach, bibliotekach oraz małych przedsiębiorstwach (np. gospodarstwach rolnych), a także na bezpośrednich łączach do domów może również przynieść ważne społeczne i ekonomiczne efekty dla mieszkańców obszarów wiejskich..

► **Kluczowy punkt:** Inwestycje w infrastrukturę szerokopasmową (w tym "ostatnią milę") muszą być mapowane w odniesieniu do korzyści społeczno-ekonomicznych.

ELEMENT SKŁADOWY 2: Upowszechnianie wykorzystywania usług cyfrowych

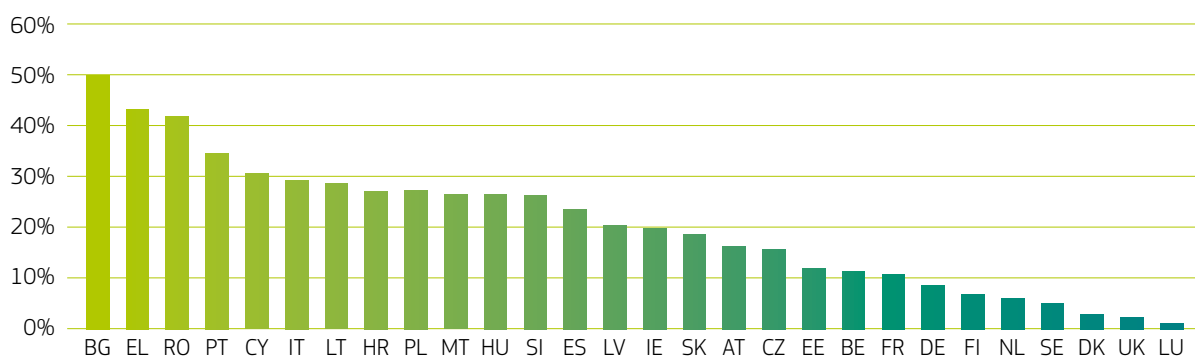
Aby uzyskać pełną wartość z inwestycji w infrastrukturę szerokopasmową, społeczności wiejskie muszą zrozumieć przydatność aplikacji cyfrowych – i chcieć aktywnie z nich korzystać. Prawdopodobnie w miastach będzie wystarczająco duża liczba widocznych aplikacji celem uzasadnienia

biznesowego dalszych inwestycji. Ale na obszarach wiejskich wielu mieszkańców może nie wiedzieć o potencjalnych aplikacjach, które mogą ogromnie poprawić ich jakość życia w takich dziedzinach, jak aktywne i zdrowe starzenie się, e-zdrowie, uczenie się na odległość, współdzielona mobilność, logistyka itp. W związku z tym, aby uniknąć niepełnego wykorzystywania publicznie finansowanej infrastruktury,

należy znaleźć sposoby projektowania, testowania i pokazywania aplikacji z udziałem społeczności.

► **Kluczowy punkt:** ważna jest praca z samą społecznością w celu rozwijania i upowszechniania wykorzystywania usług cyfrowych na obszarach wiejskich.

Rysunek 3. Odsetek osób mieszkających na słabo zaludnionych obszarach, które nigdy nie korzystały z Internetu, 2016

Źródło: EUROSTAT

ELEMENT SKŁADOWY: Wiedza i umiejętności cyfrowe

Kluczowym czynnikiem przeszkadzającym w rozwoju dwóch pierwszych elementów składowych jest niedostateczna wiedza cyfrowa mieszkańców obszarów wiejskich (Rysunek 3).

Samo posiadanie dostępu do łączności sieci szerokopasmowych i do usług cyfrowych nie prowadzi do zdobycia umiejętności cyfrowych. Wymagają one

pewnego poziomu wiedzy i kompetencji w zakresie obsługi narzędzi cyfrowych i są zależne od posiadania przynajmniej podstawowej wiedzy na szereg tematów, takich jak bezpieczeństwo, prywatność czy obsługa aplikacji.

► **Kluczowy punkt:** Wraz z infrastrukturą muszą być przekazywane umiejętności cyfrowe, by umożliwić ludziom osiągnięcie z niej korzyści.

4. JAK ZAPEWNIĆ SPOŁECZNOŚCIOM WIEJSKIM KORZYŚCI PŁYNĄCE ZE STRATEGII CYFROWYCH?

ENRD opublikowała [studia przypadku](#), które badają strategie cyfrowe w czterech krajach (Hiszpanii, Niemczech, Zjednoczonym Królestwie (ZK) i Francji). Pokazują one, że na poziomie polityki krajowej są znaczące inwestycje w infrastrukturę szerokopasmową. Jednakże na poziomie regionalnym i lokalnym strategie cyfrowe są bardziej rozproszone z powodu braku skoordynowanego zarządzania. Niniejszy rozdział przedstawia kluczowe ustalenia wynikające z tych czterech studiów przypadków i łączy je z najważniejszymi przesłaniami wpływającymi z dyskusji na łamach [ENRD Thematic Group on Smart Villages](#).

Te kluczowe kwestie wahają się od bardziej całościowego myślenia o infrastrukturze aż po rozpatrywanie, jak można przekazywać umiejętności cyfrowe i jak innowacyjne ekosystemy mogą pomóc stymulować rozwój usług cyfrowych na obszarach wiejskich. Korzyści można poczuć dopiero wtedy, gdy istnieje skoordynowane zarządzanie, od poziomu krajowego do lokalnego, angażujące wielu interesariuszy:

- Ukierunkowanie inwestycji na infrastrukturę szerokopasmową;
- Strategie w celu tworzenia umiejętności cyfrowych;

- Tworzenie ekosystemów innowacji na obszarach wiejskich
- Budowanie skoordynowanego zarządzania.

Ukierunkowanie inwestycji na infrastrukturę szerokopasmową

Wpływ ultraszybkiej sieci szerokopasmowej na odległe obszary może być znaczący, zwłaszcza tam, gdzie wcześniej łączność była słaba. Może stymulować edukację cyfrową i szeroki zakres usług lokalnych.

Jednakże dostępność infrastruktury cyfrowej szerokopasmową jest koniecznym, ale niewystarczającym warunkiem osiągnięcia innowacji cyfrowych w inteligentnych wioskach. Infrastruktura musi uwzględnić problem 'ostatniej mili' i być skierowana do tych miejsc, gdzie jest najbardziej potrzebna w każdej społeczności. Aby umożliwić transformację cyfrową, musi oferować więcej niż prostą dostępność sieci szerokopasmowych i bezprzewodowych. W przypadku inteligentnych wiosek może to obejmować dostępność czujników w celu umożliwienia zastosowań w dziedzinie inteligentnych domów, inteligentnej

energii oraz technologii opierających się na [Internecie rzeczy](#).

Jedno kluczowe przesłanie Grupy Tematycznej ds. Inteligentnych Wiosek ENRD brzmi, że superszybka łączność nie zawsze jest warunkiem sukcesu i że brak jej dostępności nie powinien być pretekstem, żeby nic nie robić na poziomie lokalnym. Coraz więcej społeczności lokalnych w całej Europie pokazuje, że jest w stanie łączyć lokalnych mieszkańców, firmy, władze lokalne z dostawcami infrastruktury i usług cyfrowych, aby zagregować popyt i stworzyć przekonujące uzasadnienie biznesowe dla inwestycji, dostosowanych do szczególnych okoliczności.

© Drawnalism

INICJATYWA: [WIEJSKA SPÓŁDZIELNIA SIECI ŚWIATŁOWODOWEJ W PÓŁNOCNO-ZACHODNIM KUHMO \(FINLANDIA\)](#)

Projekt ma a celu poprawę jakości życia, dostępu do usług, przedsiębiorczości, działalności gospodarczej, oferując szybkie połączenia internetowe dzięki budowie 165-kilometrowej sieci światłowodowej. Obszar docelowy składał się z sześciu wsi w bardzo słabo zaludnionej wschodniej Finlandii. Spółdzielnia wiejska zainicjowała i była aktywnie zaangażowana w proces; od oceny potrzeb, poprzez fizyczne rozmieszczenie sieci aż po zwiększanie świadomości w zakresie korzyści łączności szerokopasmowej.

Dwieście (74%) gospodarstw w ośmiu wsiach zaangażowało się sieć Kuhmo, organizując zebrania mieszkańców z jednej wsi i z wielu sąsiadujących. Członkowie społeczności wnieśli znaczący wkład w rozmieszczenie sieci światłowodowej dzięki pracy na zasadzie wolontariatu (36 000 godzin roboczych).

INNE INICJATYWY

- [Społecznościowa sieć szerokopasmowa](#) Balquhider (Balquhider community broadband) (ZK). (UK).
- PRIP2 i szerokopasmowa sieć informatyczna na obszarach wiejskich - RAIN (Rural Area Information Technology Broadband Network) – [RAIN](#) (Litwa).
- Szerokopasmowa sieć społeczeństwa obywatelskiego [Molenwaard](#) (Molenwaard Civil Society Broadband) (Holandia).
- Nowe możliwości cyfrowe dla obszarów wiejskich, sieć szerokopasmowa – [studia przypadków ENRD](#).

► Zalecenia:

- Nie należy biernie czekać na pojawienie się ultraszybkiej sieci. Należy zgromadzić lokalnych użytkowników, organy władzy publicznej, dostawców i badaczy w celu przeglądu potrzeb i możliwości cyfrowych, a także należy stworzyć wizję przyszłości i strategię jej realizacji.
- Należy zagregować popyt, opracować uzasadnienie biznesowe oraz plan finansowy inwestycji w kluczowych obszarach.

Strategie w celu rozwijania umiejętności cyfrowych

Szkolenie w zakresie umiejętności cyfrowych powinno być zaprojektowane wokół szczególnych potrzeb szerokiego grona interesariuszy z obszarów wiejskich, począwszy od przedsiębiorstw wiejskich po rolników aż po tych mieszkańców wsi, którzy znajdują się na najdalszym końcu

wykluczenia cyfrowego. Gminy w regionach oraz organizacje wiejskie również potrzebują szkolenia, aby być w stanie świadczyć usługi na rzecz społeczności wiejskich. Jednym ze sposobów realizacji tych zagadnień jest wzmocnienie lokalnych 'mistrzów cyfrowych', osób i/lub organizacji, które pomagają określić, zaprojektować i zrealizować szkolenie w zakresie tych umiejętności.

INICJATYWA: [CENTRUM SZKOLENIA CYFROWEGO LA WAB \(DIGITAL TRAINING HUB\) \(FRANCJA\)](#)

WAB jest centrum innowacji i szkoleń cyfrowych w wiejskim Bergerac we Francji, który wspiera lokalne przedsiębiorstwa i pomaga im osiągać postępy w kierunku transformacji cyfrowej. Jest to 'szkoła internetowa' pomagająca młodym ludziom stać się ekspertami ds. Internetu po 2-letnim szkoleniu w zakresie technologii cyfrowej. Uczy, poprzez szkoleniu w zakresie technologii cyfrowej, lokalne przedsiębiorstwa, jak programować skuteczne strategie cyfrowe i jak rozpoznać nowe możliwości i rynki w celu rozwoju działalności gospodarczej. WAB jest również akceleratorem biznesu oraz przestrzenią coworkingu, która oferuje wsparcie na rzecz rozwoju małych przedsiębiorstw. Obejmuje ono:

- a) mapowanie potrzeb wszystkich przedsiębiorstw na swoim terenie;
- b) przeprowadzanie pogłębionych audytów cyfrowych zainteresowanych przedsiębiorstw;
- c) wydawanie zindywidualizowanych map cyfrowych i ścieżek szkoleniowych.

WAB zaoferowało bezpłatne audyty małym wiejskim przedsiębiorstwom, w wyniku czego powstał spersonalizowany raport dotyczący przygotowania cyfrowego firmy. Udział wzięło około 120 przedsiębiorstw, które obecnie stosują się w swojej działalności do otrzymanych zaleceń.

Więcej informacji można znaleźć w [Broszurze dotyczącej Projektów ENRD w zakresie 'Innowacji cyfrowych i społecznych na obszarach wiejskich'](#), strona 14 (ENRD Projects Brochure on 'Digital and Social Innovation in Rural Services').

INNE INICJATYWY

- Internetowa edukacja dla rolników (Austria) [Broszura dotycząca Projektów ENRD w zakresie 'Innowacji cyfrowych i społecznych na obszarach wiejskich'](#), strona 13 (ENRD Projects Brochure on 'Digital and Social Innovation in Rural Services').

► **Zalecenia:**

- **Należy podwyższyć kwalifikacje lokalnych interesariuszy w celu realizacji inicjatyw szkoleniowych z udziałem lokalnych mieszkańców oraz lokalnych organizacji, gmin i usługodawców**
- **Należy podwyższyć kwalifikacje lokalnych interesariuszy w celu realizacji inicjatyw szkoleniowych z udziałem lokalnych mieszkańców oraz lokalnych organizacji, gmin i usługodawców.**
- **Należy zidentyfikować mistrzów cyfrowych i umożliwić im działalność.**

Budowanie wiejskich ekosystemów cyfrowych

Aby cyfryzacja przynosiła korzyści, powinna stać się integralną częścią życia codziennego na obszarach wiejskich. Zrozumienie i zmapowanie lokalnego ekosystemu cyfrowego może pomóc rozpoznać nowe usługi cyfrowe, odpowiednie do potrzeb społeczności wiejskich. Cyfryzacja może się również koncentrować na przedsiębiorczości przynoszącej korzyści ekonomiczne. Może obejmować takie inicjatywy, jak aplikacje

e-zdrowie, inteligentne czujniki energii i publiczny dostęp do WiFi. Różne warstwy i składniki ekosystemu cyfrowego (infrastruktura, platformy, usługi, dostawy, użytkownicy i zarządzanie) mogą zostać włączone do mapy drogowej cyfryzacji, która może stanowić główną wizję dla innowacji społecznych na obszarach wiejskich. ([26. Przegląd obszarów wiejskich ENRD](#), strona 36).

INICJATYWA: [CYFROWE WIOSKI \(NIEMCY\)](#)

Celem cyfrowych wiosek jest wzmocnienie poczucia wspólnoty w społeczności lokalnej poprzez umożliwianie nowych form dobrowolnego uczestnictwa i zwiększanie pozyskiwania lokalnie wytwarzanych towarów i usług. Projekt wykorzystuje podejście 'żywego laboratorium'. Od samego początku pomysły rozwiązań cyfrowych były omawiane z mieszkańcami i innymi interesariuszami, odpowiednio wcześniej przed zaproponowaniem kolejnych aplikacji mobilnych lub stron internetowych takich jak rynek online, który obecnie oferuje lokalne dostawy, lub lokalny portal wiadomości. .

Platforma umożliwia tworzenie wspólnych usług i wspólnych zasad oraz włączenie podstawowych narzędzi, takich jak płatności, login, kontrole wykorzystywania danych oraz sieci partnerów. Jednym z przykładów oferowanych usług jest portal online lokalnych wiadomości 'DorfNews', na którym wiadomości i wydarzenia mogą być szybko i łatwo upowszechniane wśród ponad 3 tys. mieszkańców obszarów wiejskich. Mieszkańcy obszarów wiejskich, przedstawiciele klubów lub liderzy

biznesu korzystają ze strony internetowej, aby przekazywać informacje na temat godzin otwarcia, wydarzeń lub innych interesujących zagadnień. Analogicznie, utworzono również lokalną aplikację komunikacyjną dla regionu. 'DorfFunk' pozwala mieszkańcom na dzielenie się swoimi wiadomościami, informowanie o swoich potrzebach lub po prostu rozmawianie z innymi członkami społeczności. Inne usługi obejmują 'BestellBar', rynek online dla lokalnych kupców i usługodawców. Ten serwis pozwala mieszkańcom zamawiać produkty z lokalnych sklepów online i wykorzystywać aplikację 'LieferBar', stworzoną również w ramach projektu w celu dostarczania paczek.

INNE INICJATYWY

- [Lormes](#) (Francja) przeprowadziła ćwiczenie kierowane przez społeczność, aby wyobrazić sobie wszystkie wymiary umożliwiające jej stanie się 'wioską przyszłości' (szkoły, opieka zdrowotna, mobilność, miejsca pracy itd.). Jest w niej centrum cyfrowe oferujące szkolenia i możliwości edukacji, osiem małych biur oraz laboratorium typu fab-lab wspierane przez zespół ekspertów ds. cyfrowych na obszarach wiejskich.
- [Superfast Cornwall Digital Hubs](#) (ZK) (Superszybkie centra cyfrowe Kornwalii).
- [Tubbercurry Smart Community](#) (Irlandia) (Inteligentna społeczność Tubbercurry).

Współtworzenie poprzez żywe laboratoria, laboratoria typu fab-lab i programy pilotażowe

Inteligentne wioski to inicjatywy, które obejmują testowanie i pilotaż w celu zapewnienia środowiska wspierającego innowacje dostosowane do lokalnego kontekstu wiejskiego. Chociaż lokalni mieszkańcy wiedzą, jakie są ich potrzeby, to mogą nie znać alternatyw technologicznych dostępnych w celu ich zaspokojenia. W związku z tym w udanych projektach często przyjmuje się podejście współtworzenia angażujące grono usługodawców, organizacji wiejskich i lokalnych mieszkańców.

Może być stosowane podejście 'żywego laboratorium', aby wykorzystać znajomość lokalnych realiów oraz znaleźć praktyczne i zrównoważone innowacje. 'Żywe laboratoria' ułatwiają przygotowywanie prototypów, warsztatów innowacyjnych oraz wspólnych rozwiązań. Stwarzają również środowisko, w którym potencjalni partnerzy z przemysłu mogą szybko badać swoje rozwiązania ze względu na zaangażowanie prawdziwych końcowych użytkowników. Laboratoria typu fab-lab oznaczają dalszy krok dzięki włączeniu druku cyfrowego oraz urządzeń do produkcji. Wreszcie pilotaż niektórych inicjatyw na poziomie wsi może być przydatny przed ich rozszerzeniem.

INICJATYWA: 'INTELIĞENTNA SIĘĆ ZARZĄDZANIA ZWIT' (HISZPANIA)

Pięć gmin wykorzystuje model transformacji, aby stać się 'Inteligentnymi Terytoriami Wiejskimi' poprzez tworzenie otwartych i wielofunkcyjnych komunalnych/regionalnych sieci łączności. Ich cyfrowa mapa drogowa obejmuje takie scenariusze, jak inteligentna turystyka oraz pomoc społeczna i medyczna przy pomocy wideo, których celem jest stymulowanie nowych modeli biznesowych. Projekt przyjmuje podejście inteligentnych technologii poprzez stosowanie inteligentnych sieci zarządzania, obejmujących podłączone czujniki w celu zarządzania infrastrukturą gminną (energia, oświetlenie, woda, odpady miejskie, mobilność itd.) oraz nowymi usługami dla obywateli, takimi jak m.in. bezpłatny dostęp do WIFI, pomoc dla osób starszych za pomocą wideo, e-zdrowie, turystyka oraz rozwiązania w zakresie handlu lokalnego. Wdrażanie opiera się na publiczno-prywatnym porozumieniu w sprawie rozwoju systemów technologicznych, które można udostępnić innym obszarom wiejskim.

INNE INICJATYWY

- [Fab-lab network](#) (Sieć laboratoriów typu fab-lab) (Słowenia) jest platformą uczenia się, integracji międzypokoleniowej, kreatywności oraz wsparcia jednostek kreatywnych, startupów i przedsiębiorstw. Krajowa sieć referencyjnych laboratoriów typu fab-lab na Słowenii jest technologicznie wspieranym środowiskiem dla innowacji, opracowywania prototypów i wynalazków, ale jej celem jest również zachęcanie do gospodarki o obiegu zamkniętym i lokalnej przedsiębiorczości.
- [EPIC e-health innovation](#) (Innowacje EPIC e-zdrowie) (ZK).

Znaczenie centrów cyfrowych

Wiejskie centra cyfrowe mogą być katalizatorem oraz siłą napędową wielu inicjatyw i działań, które umożliwiają obszarom wiejskim wykorzystywanie kapitału społecznego stanowiącego

nieodłączną cechą społeczności wiejskich. Centra są często połączone z przestrzeniami coworkingu, aby przyciągać i zatrzymać cyfrowych przedsiębiorców⁽²⁾.

W ostatnich latach pojawiło się wiele różnych rodzajów

(2) 24. Przegląd obszarów wiejskich (EU Rural Review 24): <https://enrd.ec.europa.eu/sites/enrd/files/publi-enrd-rr-24-2017-en.pdf>

centrów cyfrowych na obszarach wiejskich w reakcji na różne konteksty i wyzwania. Jednakże można je podzielić na dwa ogólne rodzaje: pierwszy to centra cyfrowe na poziomie regionalnym, które budują potencjał w całym sektorze i stymulują innowacje poprzez transfer wiedzy, np. centra innowacji cyfrowej (Digital Innovation Hubs). Drugi rodzaj to centra mikrolokalne działające na poziomie wsi lub

społeczności. Są one zlokalizowane w wiejskich świetlicach, domach kultury i bibliotekach; oferują takie działania, jak szkolenia w zakresie umiejętności cyfrowych, wsparcie dla laboratoriów typu fab-lab oraz innowacji, np. e-zdrowie. Te centra cyfrowe wymagają wsparcia i zaangażowania ze strony interesariuszy ze społeczności.

INICJATYWA: **COCOTTE NUMÉRIQUE (FRANCE)**

To wiejskie centrum cyfrowe mieści się w miasteczku handlowym Murat w południowym Masywie Centralnym we Francji. Początki 'Cocotte' wiążą się z ośrodkiem usług publicznych utworzonym przez stowarzyszenie władz lokalnych regionu Murat w 2005 r. Od samego początku była w nim sala multimedialna, dostęp do Internetu, szkolenia cyfrowe oraz narzędzia wsparcia świadczenia usług publicznych na odległym obszarze górskim. Odwiedzający oraz regularni użytkownicy ośrodka zaczęli się wkrótce domagać stworzenia w nim przestrzeni do pracy. W 2007 r. otwarto Ośrodek telepracy (Télécentre de Murat), w 2008-2009 utworzono centrum szkoleniowe, a w 2009 r. stronę internetową oraz pierwsze forum telepracowników. Pod koniec 2009 r., sześciu przedsiębiorców cyfrowych osiedliło się na tym terenie i otworzyło firmy. W latach 2010-2012 program przyciągnął przedsiębiorców cyfrowych i koordynatora pracującego na pełen etat na tym obszarze dzięki finansowaniu ze środków krajowych oraz EFRR (Masyw Centralny).

INNE INICJATYWY

- [St Breward Digital Hub](#) (Centrum cyfrowe St breward) (ZK) jest ośrodkiem społeczności wiejskiej, oferującym szkolenie w zakresie umiejętności cyfrowych oraz dostępu do technologii, a także sprzęt dla wielu działań społecznościowych i szkolenia cyfrowych mistrzów.

► Zalecenia

- Należy zmapować i rozpoznać kluczowe luki oraz możliwości w lokalnym ekosystemie cyfrowym, aby sporządzić mapę drogową koncentrującą się na najbardziej obiecujących obszarach.
- Kluczowym mechanizmem jest wsparcie tworzenia czynników umożliwiających ('enablers') i pomnażających ('multipliers'), takich jak żywe laboratoria, laboratoria typu fab-labs oraz różne formy centrów cyfrowych we wsiach i osadach wiejskich celem powiązania inicjatyw poziomu regionalnego z lokalnymi społecznościami.

Budowanie skoordynowanego zarządzania

Ogólny obraz wyłaniający się z czterech krajowych studiów przypadków przeprowadzonych przez ENRD pokazuje brak skoordynowanego zarządzania realizacją strategii cyfrowych na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym. Partnerstwo jest kluczem do łączenia strategii regionalnych z inicjatywami

lokalnymi i budowy potencjału wśród interesariuszy na obszarach wiejskich. Regionalne platformy cyfrowe mogą stosować metody współtworzenia umożliwiające mieszkańcom obszarów wiejskich wykorzystywanie aplikacji, które mogą wspierać rozwój społeczno-gospodarczy. Dzięki temu strategię cyfrowe stają się częścią procesu kreowania długoterminowego i zrównoważonego rozwoju.

► Zalecenia:

- Wsparcie dla partnerstw pomiędzy interesariuszami na poziomie regionalnym i lokalnym. Obejmują one przedsiębiorstwa telekomunikacyjne/dostawców infrastruktury, gminy w regionach, regionalne organizacje pozarządowe (NGO) oraz organizacje społeczności wiejskiej.
- Wdrażanie wielu rodzajów oprogramowania i wspierających aplikacji w celu wzajemnych połączeń różnych systemów (e-zarządzanie, uczenie się i podnoszenie kwalifikacji na odległość itd.), łączenie różnych usług i inicjatyw realizowanych w różnorodnych dziedzinach (np. mobilność, usługi publiczne, edukacja, zdrowie itd.).

DALSZE INFORMACJE

Wszystkie najnowsze informacje GT zamieszczono na stronie:

https://enrd.ec.europa.eu/enrd-thematic-work/smart-and-competitive-rural-areas/smart-villages_en

Portal inteligentnych wiosek – odkryj inteligentne projekty, inicjatywy, podejścia i sieci:

https://enrd.ec.europa.eu/smart-and-competitive-rural-areas/smart-villages/smart-villages-portal_en

Dziękujemy Jednostce Centralnej Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich za zapewnienie tłumaczenia oryginalnego tekstu z języka angielskiego na język polski.

